

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2022.3.22>**О. В. Пересоляк**аспірант кафедри адміністративного,
фінансового та інформаційного права
юридичного факультету

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ORCID ID: 0009-0003-1259-2488

ПОНЯТТЯ «АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ»

Статтю присвячено проблематиці поняття «адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні». Проаналізовано методи адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Наголошено, що проблема адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні є однією із важливих проблем, належне вирішення котрої, є запорукою розвитку економіки України, підтримки підприємницьких ініціатив, захисту прав внутрішньо переміщених осіб в Україні, збереженню економічної конкуренції, подальшого розвитку України як правової держави, розвитку ринкової економіки, сприяння процесу євроінтеграції України й відбудови України від наслідків російської агресії. А тому Україна, неурядові організації, ЄС та міжнародне співтовариство приділяють важливу увагу питанням забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні, їх фінансовій підтримці й формуванню ефективної практики у цій сфері.

Сформульовано авторське визначення поняття «адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні» як взаємоузгодженої сукупності норм та й принципів права, форм та й методів адміністративного права, уповноважених суб'єктів та їх діяльність, котрі мають на меті здійснення адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Встановлено, що військові дії негативно вплинули на безпекові умови здійснення підприємницької діяльності в Україні, економічні зв'язки комерційних суб'єктів України, логістичні ланцюги, виробничі процеси, а на територіях бойових дій є руйнування, пожежі, спричинені обстрілами окупантів, переважно цивільних об'єктів, пошкодження та руйнації інфраструктури і виробничих потужностей суб'єктів підприємницької діяльності, унеможливили здійснення належного і ефективного господарювання у відповідних громадах та на тимчасово окупованих територіях.

Встановлено, що метод адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні - це є впорядкована й взаємопов'язана система прийомів і способів практичної реалізації завдань та й функцій у діяльності уповноважених органів публічної влади та їх посадових осіб та й інших уповноважених суб'єктів із метою забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, внутрішньо переміщені особи, права людини, система адміністративно-правового забезпечення, інституційна система, нормативна система, забезпечення права на підприємницьку діяльність.

Постановка проблеми. У сучасній Україні, в контексті її розвитку як правової держави, євроінтеграції, еволюції публічного управління, потреби забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, адміністративної реформи, важливого значення

набуває забезпечення дієвого адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Дослідження поняття «адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку

діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні», сприятиме розвитку науки адміністративного права, вдосконаленню систем адміністративно-правового регулювання сталого господарювання у лісах України та й практики сталого лісокористування, а також вдосконаленню діяльності в цій сфері уповноважених суб'єктів.

Внаслідок цього дослідження проблематики поняття «адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні» є важливим для подальшого розвитку науки адміністративного права.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематика поняття «адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні» є актуальною, а окремі її аспекти були предметом дослідження сучасних науковців, зокрема: О.Амоша, М.Алмаші, І.Верещук та Я.Лазура.

М.Алмаші наголошує, що міграція має загальнодержавне значення та позначається на економічному, політичному й соціальному становищі. У зв'язку із цим важливим є державне регулювання міграційних процесів, яке має здійснюватися шляхом формування й реалізації міграційної політики [1, с. 79].

І.Верещук зазначає, що в перші тижні після переселення для внутрішньо переміщених осіб основними викликами є влаштування на новому місці, оформлення документів, предмети першої необхідності, грошова допомога, медична допомога, влаштування дітей в садочки і школи. Після первинної адаптації постають у них питання житла і працевлаштування. В міру обживання на новому місці однією із важливих стає проблема невизначеності їх майбутнього й необхідність планувати подальше життя[2].

К.Крахмальова під адміністративно-правовим забезпеченням статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні розуміє діяльність органів публічної адміністрації, врегульовану нормами адміністративного права, яка спрямована на реалізацію в Україні правового статусу внутрішньо переміщених осіб[3, с. 13].

Метою статті є охарактеризувати проблематику поняття «адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні».

Завданнями даної статті є: сформулювати авторське визначення проаналізувати поняття «адміністративно-правове забезпечення права

на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні», а також проаналізувати методи адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Виклад основного матеріалу. Проблема адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні є однією із важливих проблем, належне вирішення котрої, є запорукою розвитку економіки України, підтримки підприємницьких ініціатив, захисту прав внутрішньо переміщених осіб в Україні, збереженню економічної конкуренції, подальшого розвитку України як правової держави, розвитку ринкової економіки, сприяння процесу євроінтеграції України й відбудови України від наслідків російської агресії. А тому Україна, неурядові організації, ЄС та міжнародне співтовариство приділяють важливу увагу питанням забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні, їх фінансовій підтримці й формуванню ефективної практики у цій сфері.

Трагічні події 2014 року в Україні засвідчили, що анексії Криму Росією, організації сепаратистських рухів й подальшому захопленню частини Донецької і Луганської областей російсько-терористичними військами сприяли не тільки зухвалість і неочікуваність агресії з боку РФ, підступність їх вищого керівництва, але й прорахунки у внутрішній політиці попередньої влади України, а саме: недооцінка суспільно-політичної обстановки в державі та регіонах; здійснення непродуманих заходів на загальнодержавному рівні; невідповідність вищого керівництва держави та Збройних Сил України до швидкого реагування на процеси організації сепаратистських формувань на початковому етапі агресії гібридної війни; відсутність ефективної інформаційної політики. Унаслідок зухвалої анексії РФ АР Крим та м.Севастополь, збройного протистояння та окупації частини Донбасу Донецька та Луганська області, а також Україна в цілому зазнали значних економічних та людських втрат[4, с. 45]. Внаслідок чого чимало мешканців АР Крим, м. Севастополь, Донецької та Луганської областей стали внутрішньо переміщеними особами – вимушеними переселенцями в інші регіони України, звідки змушені були переселитися приблизно 1,5 млн осіб. Нова, значно потужніша хвиля вимушених переселенців в Україні, спричинена повномасштабним вторгненням РФ 24 лютого

2022 року. Оскільки воєнні дії ще тривають, а бомбардування і обстріли населених пунктів продовжуються, тільки частина захоплених територій ворогом деокупована, тому чисельність та й склад внутрішньо переміщених осіб постійно змінюються.

Внутрішньо переміщені особи зіткнулися зі специфічними проблемами захисту і забезпечення їх прав, пов'язаними з виживанням, фізичною безпекою, захистом їх майна, наявністю засобів до існування й обмеженою свободою пересування у зв'язку із внутрішнім переміщенням, що посилює їх вразливість. Як внутрішньо переміщені особи, так й приймаючі громади підтверджують, що внутрішнє переміщення і поляризація позицій людей внаслідок агресії РФ впливають значною мірою на згуртованість суспільства. Спільні виклики, що постають перед приймаючими громадами й внутрішньо переміщеними особами, такі як безробіття й обмеженість можливостей з забезпечення житлом, були визнані як основні фактори, що можуть потенційно підвищити рівень напруженості у суспільстві й призвести до вторинних вимушених переміщень[5].

Російське вторгнення і атаки на критичну інфраструктуру спричиняють небачені виклики для сучасної України. Бойові дії внаслідок агресії РФ в Україні спричинили значні пошкодження житлових будинків, призвели до масштабного переміщення населення, а також й руйнування критично важливої інфраструктури – систем енергопостачання, газопостачання, водопостачання та й опалення. Це призвело до того, що мільйони українців вимушені були виїхати із своїх громад в інші безпечніші регіони України або ж закордон.

Понад 1,4 мільйона будинків були пошкоджені або зруйновані в Україні після повномасштабного вторгнення РФ 24 лютого 2022 року. Ситуація особливо тривожна в прифронтових громадах у Донецькій, Луганській, Харківській, Запорізькій, Херсонській і Миколаївській областях, де постійні обстріли й досі продовжують завдавати шкоди помешканням і посилюють й без того значні руйнування, окремі з яких ще більше погіршили затоплення, спричинені підливом Каховської греблі. Мешканці цих громад, а часто це є люди похилого віку, люди із інвалідністю та представники інших вразливих груп населення, часто проживати змушені в будинках з дахами, котрі протікають, розбитими вікнами і пошкодженими стінами, що позбавляє можливості їх належним чином обігрівати

свої житлові приміщення та й захищати себе від низьких температур. Пошкодження систем газо- і водопостачання, енергосистеми погіршують ситуацію ще більше[6].

Станом на середину червня 2022 р. було зареєстровано понад 4 млн. внутрішніх переселенців, із яких 60 % – жінки, а 40 % – чоловіки. По 20% серед таких зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб – це дитина віком до 17 років і особи, старші за 65 років[7].

Однак, за оцінками посадовців, реальна чисельність внутрішньо переміщених осіб набагато більша, оскільки біля 2 млн громадян, хоча й зазнали вимушених переселень, проте із різних причин як внутрішньо переміщені особи не зареєструвалися. Більше як мільйону українців через війну залишити довелося домівки вдруге. Тобто, спочатку із 2014 року вони виїхали з території ОРДЛО та Криму, а вже після 24 лютого 2022 року – знову змушені були покинути свої домівки та й переміститися в інші регіони.

Сучасна міграційна ситуація внаслідок повномасштабної агресії РФ спричинила масову хвилю внутрішньо переміщених осіб, в основному зі Сходу та Півдня України переважно в Західні та Центральні регіони України, а також спричинила масову еміграцію українців закордон, де вони мають переважно статус тимчасових шукачів притулку, а іноді мають і статус біженців. При цьому внутрішньо переміщених осіб не слід плутати з біженцями, які мають окремий правовий статус, зокрема основними нормативно-правовими актами, які визначають правовий статус біженців на національному рівні є Конституція України[8] від 28 липня 1996 року та Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту[9] від 8 липня 2011 року, а на міжнародному рівні - Конвенція ООН про статус біженців[10] від 28 липня 1951 року та Протокол щодо статусу біженців[11] від 16 грудня 1966 р. В Україні нині чинними є обидва ці міжнародні договори із питань біженців згідно Закону України «Про приєднання України до Конвенції про статус біженців і Протоколу щодо статусу біженців»[12] від 10 січня 2002 року.

На думку Є. Реньов із 2014 року УВКБ ООН вимушено було переорієнтувати свою роботу в Україні. Окрім діяльності в сфері захисту біженців й осіб без громадянства, попередження безгромадянства, УВКБ ООН увага повернута була також і до сфери захисту внутрішньо переміщених осіб. У звіті за 2021 рік УВКБ ООН вказує кількість осіб під своєю опікою: 2

310 біженців, 35 875 осіб без громадянства, 2 621 шукач притулку, а також 734 тисячі внутрішньо переміщених осіб, внаслідок агресії РФ. Допомога УВКБ ООН включала правові консультації, допомогу у грошовій чи натуральній формі, психосоціальну підтримку тощо. Однак розгортання РФ повномасштабних військових дій на території України змусило у 2022 році УВКБ ООН ще раз примножити свої зусилля[13].

Становище більшості внутрішньо переміщених осіб залишається досі проблематичним. В умовах, коли в Україні відбувається посилення соціальних проблем, що проявляється в низькій оплаті праці, падінні реальних доходів, зростанні безробіття, ослабленні соціального захисту населення, внутрішньо переміщені особи стикаються з її проявами більшою мірою, ніж інші верстви населення. В Україні однією із найбільш дискримінованих груп населення є вимушені переселенці із Криму та Донбасу. Про це свідчать як і оприлюднені статистичні дані, так й результати дослідження «Українські ландшафти дискримінації», проведеного ще в січні-лютому 2016 р. фахівцями інформаційного центру «Майдан Моніторинг» й дослідницького бюро Sociologist за підтримки Єврокомісії [14]. Це загострює протиріччя на рівні окремих громад. Серед видів дискримінації вимушені переселенці найчастіше називали труднощі із пошуком роботи, медичним обслуговуванням, винайманням житла та й влаштуванням дітей до шкіл та інших навчальних закладів[4, с. 83].

Малі та середні підприємства є основою будь-якої економіки й вони відіграватимуть провідну роль в майбутній відбудові України. Значне зростання реального рівня безробіття, близько 20 відсотків, й зростання рівня бідності серед громадян України підкреслюють нагальність ситуації й потреби активних дій із підтримки підприємництва, особливо серед внутрішньо переміщених осіб. Забезпечення того, щоби Україна уникла кризи безробіття, є надзвичайно важливим, особливо для підприємницьких ініціатив внутрішньо переміщених осіб, оскільки вони мають великий потенціал для створення робочих місць та можливостей із працевлаштування, що є важливими для підтримки та й відновлення економіки України.

Програма розвитку ООН допомагає підтримувати бізнес в Україні через різні механізми. Вони надають невеликі гранти підприємствам, котрі почали або ж потребують відновлення. Багато малих підприємств частину втратили своїх активів та й обладнання, тому ми їх під-

тримуємо із цим. Також Програма розвитку ООН проводить різні тренінги. Діють мобільні центри, які пропонують освітні програми і тренінги для підприємців, котрі є майбутнім і яких потрібно заохочувати в Україні. Україна сприятливий має дух підприємництва, який генерувати може великий дохід й можливості для створення робочих місць й за допомогою малого та середнього бізнесу.

Також діють центри для переміщених осіб, адже люди в прифронтових районах зіткнулися з суттєвими проблемами, зокрема й втратою роботи і скороченням можливостей. Цей підхід передбачає формування навичок й надання можливостей людям. Ці заходи допомагають підвищенню обізнаності громадян про значущість малих й середніх підприємств й, що більш важливо, відчутний забезпечують розвиток навичок й можливі бізнес-можливості, які дають постраждалим від війни громадянам змогу ефективно перебудувувати і покращити своє життя і життя спільноти[5].

І.Алмаші зазначає, що права людини, захист і сприяння реалізації прав людини завжди були й залишаються пріоритетним напрямком діяльності України. На сучасному етапі в умовах воєнного стану, запровадженого в Україні, необхідність вдосконалення існуючих механізмів захисту прав людини надзвичайно актуальності набуває, у тому числі біженців й вимушених переселенців, котрі змушені свої місця постійного проживання покидати. Важливою в цій сфері є діяльність нині Верховного Комісара ООН у справах біженців і його співпраця з Урядом України[15, с. 52].

Адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні – це є взаємоузгоджена сукупність норм та й принципів права, форм та й методів адміністративного права, уповноважених суб'єктів та їх діяльність, котрі мають на меті здійснення адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Важливим є забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні. Реалізація підприємницьких ініціатив та продовження підприємницької діяльності внутрішньо переміщених осіб в інших регіонах України, сприяє розвитку місцевого бізнесу, регіональної економіки, зростанню податкових надходжень до бюджетів відповідних територіальних громад, сприяє соціальній адаптації вну-

трішньо переміщених осіб в Україні та членів їх сімей в інших регіонах України, формує економічну основу для стабільних доходів таких осіб.

Забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні вимагає постійного вдосконалення системи його адміністративно-правового забезпечення, застосування ефективних механізмів, створення креативних інновацій, залучення фінансування для цього, в тому числі і від міжнародних й закордонних партнерів, упровадження кращих світових практик у цій сфері в Україні.

Удосконалення потребує також підтримка і самозайнятості вимушених переселенців, зокрема спрощення їх доступу до мікрокредитів для започаткування власного бізнесу, а також і спеціальних грантів, для отримання яких було б бажано залучити інструменти, пов'язані із програмами і проектами міжнародної технічної допомоги та зі вступом України до ЄС, структурні й спеціальні фонди Євросоюзу.

Зазначені й інші заходи повинні адресний характер мати, враховувати потреби кожної окремої особи з числа вимушених переселенців та їх сім'ї. Для розвитку, уточнення і корекції форм допомоги необхідно запровадити постійний моніторинг ситуації, чіткий облік внутрішньо переміщених осіб, вивчення їхнього соціально-демографічного і професійно-кваліфікаційного складу, що важливо особливо для розв'язання на місцевому рівні конкретних проблем.

Нижче охарактеризуємо метод адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

У процесі адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні важливо застосовувати й метод переконання. Так, на думку В. Авер'янова метою методу переконання як засобу специфічного правового впливу є дотримання вимог чинного законодавства учасниками правовідносин на підставі внутрішнього визнання їхнього мети законодавчого регулювання та й необхідності дотримання певних правил. А в свою чергу метод примусу полягає в дотриманні ними норм законодавства шляхом підкорення їх владним приписам[16, с. 120].

Метод примусу завжди полягає в застосуванні відповідних способів впливу від імені держави на свідомість та й волю із метою попередження й припинення правопорушень. Найбільше поширеним різновидом держав-

ного примусу є адміністративний. У цілому методи переконання та й примусу не потрібно протиставляти, а їх гармонійне застосування є запорукою дієвого здійснення державного управління щодо забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

У загальному розумінні методами адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні є впорядкована й взаємопов'язана система прийомів і способів практичної реалізації завдань та й функцій у діяльності уповноважених органів публічної влади та їх посадових осіб та й інших уповноважених суб'єктів із метою забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Отже, метод адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні - це є впорядкована й взаємопов'язана система прийомів і способів практичної реалізації завдань та й функцій у діяльності уповноважених органів публічної влади та їх посадових осіб та й інших уповноважених суб'єктів із метою забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Висновки і пропозиції. На основі вищевикладеного, можна зробити наступні висновки і пропозиції.

Військові дії спричинили не тільки масову міграцію населення і навяність мільйонів внутрішньо переміщених осіб в Україні, але й негативно вплинули на безпекові умови ведення бізнесу в Україні, економічні зв'язки комерційних суб'єктів України, логістичні ланцюги, виробничі процеси, а на територіях бойових дій є руйнування, пожежі, спричинені обстрілами окупантів, переважно цивільних об'єктів, пошкодження та руйнації інфраструктури і виробничих потужностей суб'єктів підприємницької діяльності, унеможливили здійснення належного і ефективного господарювання у відповідних громадах та на тимчасово окупованих територіях й спричинили релокацію багатьох підприємств.

Адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні – це є взаємоузгоджена сукупність норм та й принципів права, форм та й методів адміністративного права, уповноважених суб'єктів та їх діяльність, котрі мають на меті здійснення адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Метод адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні - це є впорядкована й взаємопов'язана система прийомів і способів практичної реалізації завдань та й функцій у діяльності уповноважених органів публічної влади та їх посадових осіб та й інших уповноважених суб'єктів із метою забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Існують перспективи подальших наукових досліджень у даному напрямку, зокрема, щодо: порівняльно-правового аналізу адміністративно-правового забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні та в країнах ЄС; міжнародного співробітництва щодо проектів забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні; захисту права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні.

Отже, у даній статті охарактеризовано проблематику поняття «адміністративно-правове забезпечення права на підприємницьку діяльність внутрішньо переміщених осіб в Україні».

Список використаної літератури:

- Алмаші М. Правове регулювання міграції в Україні. *Міграція і толерантність в Україні: зб. статей*. За заг. ред. Я. Пилинського. К.: Стилос, 2007. С. 75-81.
- Верещук І. Верещук назвала кількість зареєстрованих і незареєстрованих переселенців в Україні. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3727098-veresuk-nazvala-kilkist-zareestrovanih-i-nezareestrovanih-pereselenciv-v-ukraini.html> (дата звернення: 23.05.2022).
- Крахмальова К.О. Адміністративно-правове забезпечення статусу внутрішньо переміщених осіб в Україні. Автореф. дис ... к.ю.н. 12.00.07. адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ, 2017. 23 с.
- Внутрішньо переміщені особи: від подолання перешкод до стратегії успіху: монографія. О.Ф. Новікова, О.І. Амоша, В.П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2016. 448 с.
- Тематичний Звіт: Внутрішнє переміщення внаслідок конфлікту в Україні: підвищена незахищеність постраждалого населення та чинники напруженості в громадах. Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/c/6/261206.pdf> (дата звернення: 25.05.2022).
- Сільє Я. Нашими пріоритетами є відбудова інфраструктури і допомога з підготовкою до зими. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3789739-ako-sile-postijnij-predstavnik-undp-v-ukraini.html> (дата звернення: 25.05.2022).
- Кількість українців та їх міграція за кордон через війну. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3732355-kilkist-ukrainciv-ta-ih-migracia-za-kordon-cerez-vijnu.html> (дата звернення: 25.05.2022).
- Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
- Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 липня 2011 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 16. Ст. 146.
- Конвенція ООН про статус біженців від 28 липня 1951 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text (дата звернення 25.05.2022).
- Протокол щодо статусу біженців від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_363#Text (дата звернення 25.05.2022).
- Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців: Закон України від 10 січня 2002 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 17. Ст. 118
- Реньов Є.В. УВКБ ООН: Міжнародно-правовий статус та аналіз окремих аспектів діяльності в Україні *Juris Europensis Scientia* Випуск 2, 2022. С.138. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/2_2022/27.pdf (дата звернення 26.05.2022).
- Савицький О. Результати дослідження «Українські ландшафти дискримінації». URL: <http://www.dw.com/uk/дослідження-внутрішні-переселенці-одна-з-найбільш-дискримінованих-груп/a-19332234> (дата звернення: 26.05.2022).
- Алмаші І.М. Права та обов'язки біженців за законодавством України *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. № 77. Том 1. С. 52-58.
- Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту: монографія. за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Д.: Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького НАН України ; Ліра ЛТД, 2008. 588 с.

Peresolyak O. V. Concept of “administrative and legal ensuring of the right to entrepreneurial activity of internally displaced persons in Ukraine”

The article is devoted to the concept of “administrative and legal ensuring of the right to entrepreneurial activity of internally displaced persons in Ukraine”. Methods of the administrative and legal ensuring of the right to entrepreneurial activity of internally displaced persons in Ukraine are analysed.

It was emphasized that the problem of administrative and legal ensuring of the right to entrepreneurial activity of internally displaced persons in Ukraine is one of the important problems, the proper solution of which is a guarantee of the development of the economy of Ukraine, support of entrepreneurial initiatives, protection of the rights of internally displaced persons in Ukraine, preservation of economic competition, further the development of Ukraine as a legal state, the development of a market economy, the promotion of the process of European integration of Ukraine and the reconstruction of Ukraine from the consequences of Russian aggression. And that is why Ukraine, non-governmental organizations, the EU and the international community pay great attention to the issues of ensuring the right to entrepreneurial activity of internally displaced persons in Ukraine, their financial support and the formation of effective practices in this area.

The author’s definition of the term of “administrative-legal ensuring of the right to entrepreneurial activity of internally displaced persons in Ukraine” is formulated as a mutually agreed set of norms and principles of law, forms and methods of administrative law, authorized subjects and their activities, which aim to implement administrative legal ensuring of the right to entrepreneurial activity of internally displaced persons in Ukraine.

It has been established that the military actions have negatively affected the security conditions for doing business in Ukraine, the economic ties of commercial entities of Ukraine, logistics chains, production processes, and in the territories of hostilities there is destruction, fires caused by shelling of the occupiers, mainly civilian objects, damage and destruction of the infrastructure and production capacities of business entities made it impossible to carry out proper and efficient management in the respective communities and in the territories occupied by the mass.

It was established that the method of administrative and legal ensuring of the right to entrepreneurial activity of internally displaced persons in Ukraine is an ordered and interconnected system of techniques and methods of practical implementation of tasks and functions in the activities of authorized public authorities and their officials and other authorized sub entities in order to ensure the right to entrepreneurial activity of internally displaced persons in Ukraine.

Key words: administrative and legal ensuring, internally displaced persons, human rights, entrepreneurial activity of internally displaced persons, eRobota, ensuring the right to entrepreneurial activity.